

Stockholm Environment Institute
Linnégatan 87D
Box 24218
104 51 Stockholm
executive.director@sei.org

21 augusti 2025

Utbildningsdepartementet,
Forskningspolitiska enheten

Yttrande om kommande FP10-förslag (ärende U2025/01586)

Stockholm Environment Institute (SEI) välkomnar möjligheten att yttra sig om Europeiska kommissionens förslag till nästa ramprogram för forskning och innovation, samt det tillhörande specifika programmet för dess implementering. God europeisk forskningsfinansiering är avgörande för Sveriges ambitioner som forsknings- och innovationsledande nation och för SEI:s verksamhet och uppdrag (se mer nedan).

Bedöms förslaget skapa förutsättningar för att stärka excellent europeisk forskning och innovation?

Ja. Det är positivt att kommissionen föreslår en utökad budget för forskning och innovation. Det är särskilt viktigt och positivt – i ljuset av de utmaningar kring konkurrenskraft, säkerhet och beredskap, samt globala samhälls- och miljöutmaningar som Europa står inför – att pelare 2 (collaborative research) föreslås betydande finansiering och blir en bärande del av programmet. Det är avgörande att EU stärker och stödjer excellens i **tillämpad forskning**, vilken kan antas utföras i pelare 2, och att excellens inte är ett mål endast för pelare 1. Av detta följer att villkoren för excellent, oberoende och tillämpad forskning i pelare 2 blir viktiga när FP10-programmet samspejar med den föreslagna European Competitiveness Fund.

Bedöms förslaget skapa förutsättningar för att stärka synergier mellan europeisk och svensk forskning och innovation?

Vi bedömer att förutsättningarna förbättras, särskilt om ambitionen inom FP-10 förslaget att sträva mot mer öppna utlysningar och mindre detaljstyrning förverkligas. Faktiska synergier kommer dock bero på detaljer i villkoren samt att svensk forskningsfinansiering aktivt stödjer deltagande i europeiska projekt genom olika typer av medfinansiering och andra former av stöd från svenska myndigheter, samt aktiv svensk påverkan på strategisk nivå när arbetsprogram och utlysningar konkretiseras.

Bedöms förslaget skapa förutsättningar för att stärka samarbete mellan akademi och privat sektor?

Ja. SEI har lång erfarenhet av samverkan i forskning och ser att förutsättningarna förbättras med detta förslag. Betydande finansiering av pelare 2 och tillämpad forskning generellt blir avgörande för att säkerställa mer effektivt samarbete. Vi

understryker dock att för att nå de mål som Europeiska kommissionen satt upp kring konkurrenskraft, säkerhet och beredskap, klimatomställning, och digitalt ledarskap m.m. så räcker det inte med samarbete mellan akademi och privat sektor. Förutsättningar för effektivt samarbete med offentlig sektor, civilsamhälle samt internationella och utomeuropeiska aktörer är viktigt för att säkra långsiktigt hållbara innovationer, teknikutveckling samt goda samhällen.

Bedöms förslaget skapa förutsättningar för att stärka det svenska deltagandet i ramprogrammet?

Förslaget kan förbättra förutsättningarna, dels genom ökade satsningar på innovation och tillämpad forskning (pelare 2 och 3), där Sverige är särskilt starkt, och dels genom mer öppna utlysningar som blir mindre beroende av aktiv nationell påverkan på formulering av arbetsprogram och mer styrd av forskningsbehov. Svenskt deltagande är dock beroende av nationellt stöd av olika slag.

Vilka delar i förslaget bedöms extra viktiga att värna respektive mota vid kommande förhandlingar?

- 1. Storlek, inriktning och betydelse av pelare 2.** Som beskrivits ovan bedömer vi att god finansiering och goda villkor för tillämpad forskning i europeiskt samarbete är avgörande för att värna svenska och europeiska intressen.
- 2. Utökade möjligheter att samarbeta inom europeiskt finansierad forskning med utomeuropeiska partners,** inte minst utvecklingsländer och tillväxtekonomier. Forskningssamarbete är ett långsiktigt, kostnadseffektivt och politiskt möjligt sätt att påverka samhällsutvecklingen globalt och i andra delar av världen. Det är i europeiskt och svenskt intresse att ha trovärdiga och fokuserade internationella samarbeten, så att inte investeringar i europeisk konkurrenskraft undermineras av försämrade internationella relationer och försämrad tillgång till utomeuropeiska marknader för europeiska varor och tjänster. Sverige har betydande erfarenhet av effektiva och goda internationella forskningssamarbeten och s.k. 'science diplomacy' som kan nyttjas mer på europeisk nivå.
- 3. Att villkoren för forskningsutförare är likvärdiga, tydliga och långsiktigt stabila och att mindre forskningsinstitutioner, såsom institut, får likvärdiga faktiska möjligheter att delta i europeiska forskningsprojekt.** I svensk nationell forskningsfinansiering ser vi en trend att fler finansieringsformer enbart riktas till lärosäten och att basfinansieringen av svenska institut hanteras på varierande sätt. Om förutsättningarna försämras så riskerar Sverige att tappa kompetens och erfarenhet som finns på institut för tillämpad forskning, och därmed försämma möjligheterna för utökat svenskt deltagande.

Om oss

Stockholm Environment Institute är ett internationellt icke-vinstdrivande forskningsinstitut med fokus på klimat, miljö- och hållbarhetsutmaningar.

Genom nyskapande forskning, kunskap, olika verktyg och kompetensutveckling stärker vi våra samarbetspartners förmåga att möta dessa utmaningar. Genom SEI:s huvudkontor och sju centra runt om i världen engagerar vi oss i en hållbar framtid för alla genom forskning kring policy, praxis och utveckling.